

WLO

Wijs beleid door overleg

Advies Conceptnota ‘Duaal leren. Een volwaardige kwalificerende leerweg’

Raad Secundair Onderwijs
12 maart 2015

Situering

- Masterplan secundair onderwijs “Duaal leren = volwaardige leerweg masterplan secundair onderwijs”
- Conceptnota = aanzet
 - veel vragen kunnen stellen
 - constructief mee gedacht over invulling
- Advies vanuit hoofdvraag: Past duaal leren in globale visie op SO?

Globaal

- Voorstander van implementatie dual learning in secundair onderwijs onder voorwaarden
- Visie op:
 - doelstellingen
 - doelgroep
 - voorwaarden
 - implementatiestrategie

1. Doelstellingen duaal leren

Belangrijk dat duaal leren bijdraagt tot:

1. Twee volwaardige leerwegen voor arbeidsmarktgericht onderwijs: duaal leren en voltijds onderwijs
2. Preventie van voortijdig schoolverlaten. Uitbouw duale leerweg is belangrijk element van aanpak VSV
3. Meer tewerkstellingsplaatsen en betere begeleiding op werkvloer

2. Doelgroep dualaal leren

2.1 Instap

- Deeltijdse leerplicht als kader
- Uitgangspunt = onderwijsbehoefte van lerende → geen uniform instapmoment
- Vanaf deeltijdse leerplicht (15-16j)
- Instap mogelijk voor lerenden uit alle arbeidsmarktgerichte opleidingen SO: TSO, BSO, 7° specialisatiejaren BSO, Se-n-Se, DBSO, Leertijd, BuSO OV3 & OV4

2.2 Brugprojecten

2 opdrachten:

- Jongeren ondersteunen in groei naar traject duaal leren
- Eerste vangnet bij problemen in duaal leren. Geen automatische doorverwijzing naar onderwijs-welzijnstrajecten

2.3 Onderwijs-welzijnstrajecten

- Duidelijke perspectieven nodig voor lerenden via onderwijs-welzijnstrajecten
- Advies hierover bij actieplan 'leerrecht'

2.4 18-25 jarigen

- Werkzoekende jongere: regie over traject bij beleidsdomein werk
- Duaal leren als een mogelijkheid behouden
- Warme overdracht nodig van onderwijs naar VDAB (visietekst Vlor 2 april 2015)

3. Voorwaarden

- Duaal leren mag geen systeem worden dat aanzet tot arbeidsmarktgericht onderwijs in twee snelheden
- Duaal leren mag niet gereserveerd worden voor de 'allersterksten'
- Mechanismen in conceptnota die hiertoe kunnen leiden:
 - Toegang tot duaal leren wordt bepaald door bedrijven
 - Voorstel tot outputfinanciering
 - Capaciteit van bedrijven voor andere vormen werkplekleren

Vlor stelt voorwaarden om dit te voorkomen

Voorwaarden

1. Ruimte voor geïntegreerde vorming
2. Meer centrale rol voor lerende
3. Partnerschappen duaal leren
4. Sterk uitgebouwde trajectbegeleiding
5. Garanties voor engagement werkgevers én sectoren
6. Kwalificaties en studiebewijzen
7. Kwaliteitsborging
8. Financiering
9. Statuut van lerende en vereenvoudiging wetgeving
10. Valorisatie van sterktes systemen leren en werken
11. Randvoorwaarden
12. Gevolgen voor personeel

3.1 Ruimte voor geïntegreerde vorming

- Duaal leren blijft onderwijs
- Belangrijk uitgangspunt = geïntegreerde vorming
- Vormings- en arbeidscomponent = 1 geheel
- Leerplannen = basis voor afspraken tussen school en bedrijf
- Evaluatie: eindverantwoordelijkheid ligt bij de school
- Voldoende brede basisopleiding is essentieel

3.2 Meer centrale rol voor lerende

- Instap in duaal leren: bepaald vanuit onderwijsbehoefte van lerende
- Jongere moet zelf gepaste leerweg kunnen kiezen ondersteund door sterk uitgewerkte trajectbegeleiding
- Klassenraad en sollicitatiegesprek zijn hierin een element

3.3 Partnerschappen dual learning

- Goedwerkende sectorale partnerschappen essentieel
- Betrokkenheid onderwijsverstrekkers positief ($\leftrightarrow$ ILW)
- Syntra Vlaanderen is niet neutraal genoeg owv van Syntra als opleidingsverstrekker
- Opdrachten in overleg uitklaren:
 - erkenning leerondernemingen
 - betrokkenheid bij de inhoud van de standaard-trajecten
 - kwaliteitstoezicht op de werkplek, binnen het geïntegreerd kwaliteitskader;
 - kwaliteitsbevorderende initiatieven stimuleren ten behoeve van leerondernemingen;
 - participatie bevorderen van de leerondernemingen aan de evaluatie en attestering van de jongere

3.4 Sterk uitgebouwde trajectbegeleiding

- Moet gebeuren door onderwijsinstellingen
- Beslaat zowel onderwijs- als werkcomponent
- Gebeurt in overleg met alle actoren
- Valoriseer ervaring met trajectbegeleiding in bestaande systeem van leren en werken

Toeleiding dual leren

- Toeleiding gebeurt vanuit onderwijsnoden van jongere
- Toeleiding is ingebed in trajectbegeleiding
 - advies klassenraad en sollicitatie zijn hierin een element
- Trajectbegeleiding is opdracht voor onderwijs, niet voor neutrale instantie
 - Rol voor school en CLB
- Werkplek is geen toegangsvoorwaarde voor systeem

Leertrajecten op maat

- Nog veel onduidelijkheid over de opbouw van standaardtrajecten
- Flexibiliteit nodig op 3 vlakken:
 - Op niveau van de leerweg
 - Tussen leerwegen en brugprojecten
 - Tussen onderwijs en welzijn

Versterking matchingsprocessen

- Scholen en partners zijn verantwoordelijk
 - Spreek bestaande netwerken van scholen aan
 - Centrale sturing zou regionale dynamiek kunnen verstoren
- VDAB en intermediaire organisaties werken ondersteunend voor ontsluiting bedrijven met aanbod tewerkstellingsplaatsen
- Sectorale partnerschappen maken afspraken waarbinnen matching vorm krijgt

3.5 Garanties voor engagement werkgevers en sectoren

1. Aantal tewerkstellingsplaatsen

- Garantie van tewerkstellingsplaatsen
 - vraagt extra opleidingscapaciteit bij werkgevers
 - nu al tekort aan plaatsen in L&W, stages in BSO, in bepaalde regio's, sectoren, ...
- Vraag naar bijkomende inspanning van grote bedrijven, KMO's en overheid (voorbeeldrol)
- Wat met gelijke kansen voor alle jongeren?
 - Inclusief onderwijs veronderstelt inclusieve arbeidsmarkt
 - Achtergestelde positie van migranten op de arbeidsmarkt mag zich niet doorzetten naar duaal leren

2. Kwaliteitsvolle begeleiding

- Werkplaats met leermogelijkheden o.a. geletterdheid op werkvloer
- Goede begeleiding: tijdsinvestering en positieve leercultuur
- Systeem van erkende leerbedrijven
 - Opletten voor planlast

3. Stages en werkplekleren onder druk?

- Uitbouw dual learning: greater pressure on training capacity of companies
- What about stages and other existing forms of workplace learning
- Full-time education also expects input from business life to achieve goals

4. Flankerende maatregelen

- Onderzoek De Rick:
 - goede oriëntering
 - goede ondersteuning en begeleiding
 - planlastvermindering
 - duidelijke verwachtingen
 - vertrouwensband school-bedrijf
 - financiële incentives
- Sectorconvenants en sectorale partnerschappen: goede ondersteunende instrumenten

3.6 Kwalificaties en studiebewijzen

- Volwaardige onderwijskwalificaties voor duaal leren
- Twee gelijkwaardige leerwegen die tot dezelfde kwalificaties leiden: duaal + voltijds
- Arbeidsmarktgerichte finaliteit voorop in duaal leren, zonder doorstroming naar HO af te sluiten
- Gedifferentieerde studiesanctionering mogelijk (verder uit te werken)
- Evaluatie is eindverantwoordelijkheid onderwijs: inbreng van werkgever wordt meegenomen in evaluatieproces

3.7 Kwaliteitsborging

- Geen bijkomend kwaliteitszorgsysteem voor scholen
- Kwaliteitszorgsysteem voor werkplek: uit te werken door sectorale partnerschappen
- Systeem van erkende leerbedrijven kan goed instrument zijn (opletten voor planlast!)

3.8 Financiering dual learning

- Geen outputfinanciering in leerplichtonderwijs
- Systeem brengt kosten met zich mee o.a. goede omkadering trajectbegeleiding en werkingsmiddelen
- Pas te beoordelen bij volledig zicht op modernisering SO

Voorwaarden financiering:

- Structurele verankering in Vlaamse begroting ($\leftrightarrow$ ESF-middelen)
- Open financiering
- Voldoende middelen voor begeleiding
- Voldoende flexibiliteit bij overgang tussen leertrajecten
- Financiële incentives voor bedrijven (niet uit onderwijsbudget)

bron: Vlor-advies over evaluatie van decreet leren en werken (2014)

3.9 Statuut lerende en vereenvoudiging wetgeving

- Transparanter & aantrekkelijk maken van bestaande types leerovereenkomsten
- Oog hebben voor verloning, sociaal statuut, afstemming met federale welzijns- en arbeidswetgeving

3.10 Valorisatie van sterktes van systemen van leren en werken

- Leer uit sterke punten van bestaande systemen van leren en werken:
 - alternerend leren
 - partnerschappen scholen-bedrijven
 - trajectbegeleiding
 - trajecten op maat

3.11 Randvoorwaarden

- Duaal leren heeft gevolgen voor o.m.:
 - financiering
 - taakinvulling
 - professionalisering
 - schoolorganisatie
- Pas definitief standpunt mogelijk als er een zicht is op de totale modernisering van het secundair onderwijs

3.12 Gevolgen voor personeel

- Personeelsconsequenties in kaart brengen vooraleer een beslissing te nemen
- Middelen voorzien voor professionalisering van schoolteams en personeelsleden

4. Implementatiestrategie

- Afstemming met andere dossiers:
 - modernisering SO
 - Vlaamse kwalificatiestructuur
 - actieplan leerrecht
 - uitvoering M-decreet
 - bestuurlijke schaalvergroting
- Duidelijke timing en planning voor alle partners
- Vlor wenst advies te geven bij verdere beleidsstappen

-
- Leren uit ervaringen met huidige systeem van leren en werken
 - Leren uit ervaringen met pilootprojecten
 - Haalbaarheid en voorwaarden van systeembrede implementatie door sectoren
 - Uitklaring organisatie en opdracht partnerschappen duaal leren
 - Verkenning en uitbreiding van bestaande praktijken voltijds secundair onderwijs die dicht aanleunen bij duaal leren
 - Pilootprojecten die inzetten op de geschetste voorwaarden
 - Pilootprojecten opzetten in samenspraak, met duidelijke focus en meetbare indicatoren

5. Maatregelen op korte termijn voor huidig stelsel

- Kwaliteit garanderen voor huidige systemen van leren en werken:
 - Verlenging van huidige overgangsmaatregelen voor de ILW's
 - Tewerkstellingskansen voor jongeren in dbso die arbeidsrijp ingeschaald zijn
 - Oplossing voor Brusselse situatie
 - Concretisering van warme overdracht naar VDAB